JOANNA GROMADZKA-OSTROWSKA

*Zakład Fizjologii Żywienia
Katedra Dietetyki
Wydział Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
Nowoursynowska 159C, 02-787 Warszawa
E-mail: joanna_gromadzka-ostrowska@sggw.pl*

MOJE WSPOMNIENIA O PROFESORZE JANUSZU STANISŁAWIE KELLERZE

Prof. dr hab. Janusz Stanisław Keller (1933–2017)

Janusz Stanisław Keller (1933–2017)

urodził się 25 października 1933 r. w Puławach. Studia inżynierskie ukończył w 1955 r. na Wydziale Zootechniki Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, a studia magisterskie w 1959 r. na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie. Stopień na-

ukowy doktora nauk rolniczych uzyskał w 1964 r., stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie żywienia zwierząt w 1970 r., a w 1977 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nauk rolniczych. W swojej pracy badawczej zajmował się zagadnieniami związanymi z żywieniem i genetyką zwierząt, a także żywieniem i metabolizmem człowieka, bioenergetyką i wpływem wysiłku fizycznego na przemiany metaboliczne w organizmach zarówno ludzi, jak i zwierząt. Był odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej i licznymi nagrodami JM Rektora SGGW za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne.

Prof. dr hab. Janusz Stanisław Keller zmarł 2 lutego 2017 r. w swojej skromnej posiadłości w miejscowości Krasne k/Augustowa.

Janusz Stanisław Keller (1933–2017)

was born on 25 October 1933 in Puławy. He graduated (engineer diploma) from the Faculty of Zootechnics at Warsaw University of Life Sciences – SGGW in 1955, obtained the Master degree in 1959 at the Faculty of Animal Production, University of Agriculture in Krakow, and the PhD in agricultural sciences in 1964. In 1970 he received the degree of Doktor Habilitatus in agricultural sciences, in the field of animal nutrition, and the title of professor of agricultural sciences in 1977. Research interests of Professor J. S. Keller focused on the following areas: animal nutrition and genetics, human nutrition and metabolism, bioenergetics and the impact of physical exercise on metabolic changes in organisms of both humans and animals. Professor Keller has been awarded

for his scientific, teaching and organizational achievements with the following distinctions: Knight's Cross of the Order of Polonia Restituta, the Golden Cross of Merit, the Medal of the National Education Commission, and

numerous awards of the Rector of the Warsaw University of Life Sciences-SGGW.

Professor J. S. Keller died on February 2, 2017 in his estate in Krasne near Augustów.

Prof. dr hab. Janusz Stanisław Keller (1933-2017) był człowiekiem bardzo pracowitym, od wczesnej młodości pasjonującym się zagadnieniami związanymi z nauką. Będąc jeszcze studentem zaczął pracować jako wolontariusz w Katedrze Fizjologii Zwierząt Wydziału Zootechniki SGGW, a następnie jako asystent redaktora w redakcji Zootechniki i Weterynarii Państwowego Wydawnictwa Rolniczego i Leśnego. Studia magisterskie w trybie eksternistycznym odbywał na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie. Pracę dyplomową wykonał pod kierunkiem prof. dr hab. Zygmunta Ewy'ego, jednego z najwybitniejszych ówczesnych fizjologów zwierząt.

Po ukończeniu studiów przez wiele lat pracował pod kierunkiem profesorów Eugeniusza Domańskiego i Jana Kielanowskiego w Instytucie Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN w Jabłonie, a następnie w Instytucie Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu. Od 1981 r. do przejścia na emeryturę w 2005 r. Profesor Keller pracował na Wydziale Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji SGGW w Warszawie (dawniej Wydział Żywienia Człowieka i Gospodarstwa Domowego).

W ciągu tych lat spędzonych na Wydziale pełnił wiele funkcji, w tym kierownika Zakładu Fizjologii Żywienia, którego był twórcą, kierownika Katedry Dietetyki, dyrektora Instytutu Żywienia Człowieka oraz Prodziekana ds. Nauki. Przez wiele lat był opiekunem studenckiego Koła Naukowego Żywniowców, a później Koła Naukowego Dietetyków. Był też pomysłodawcą, twórcą i wieloletnim kierownikiem studiów podyplomowych „Poradnictwo Żywniowe i Dietetyczne”. Studia te są nadal realizowane na Wydziale Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji SGGW w Warszawie i cieszą się doskonałą renomą nie tylko w Polsce, ale także poza jej granicami. Do chwili obecnej program studiów w ogólnych założeniach jest autorstwa Profesora Kellera, a dziewiętnaście edycji studiów ukończyło około 600 słuchaczy. Na kolejne edycje zgłasza się bardzo wielu kandydatów, w tym również Polaków mieszkających na stałe poza granicami naszego kraju (Norwegia, Anglia, Niemcy).

Profesor Janusz Keller był autorem wielu cenionych podręczników akademickich

(m.in. *Zarys bioenergetyki człowieka* i *Podstawy fizjologii żywienia człowieka*). Wyróżniał się także jako doskonały, bardzo lubiany przez studentów, wykładowca i opiekun prac dyplomowych.

Badania naukowe prowadzone przez Profesora w Zakładzie Fizjologii Żywienia dotyczyły zagadnień związanych z bioenergetyką organizmu, w tym m.in. wpływu aktywności ruchowej na zapotrzebowanie na białko i metabolizm białek, a także zależności między żywieniem a podstawową przemianą energii. Prowadzone przez wiele lat badania naukowe to nie tylko istotny wkład w istniejący stan wiedzy, ale także wykształcenie liczного grona doktorantów, w tym trojga obywateli innych państw (Nigerii, Syrii i Meksyku), będących stypendystami polskiego rządu. O doskonałym przygotowaniu wypromowanych doktorów do pracy naukowej świadczy fakt, że kilku z nich zajmuje prestiżowe stanowiska,

Ryc. 1. Wykład Profesora Kellera na konferencji Chrześcijańskiego Forum Pracowników Naukowych.

m.in. jedna z tych osób jest dyrektorem dużego, nowoczesnego laboratorium biochemicznego w Paryżu.

Warto wspomnieć o jeszcze jednym aspekcie działalności Profesora, a mianowicie w 2002 r. był jednym z trzech założycieli Chrześcijańskiego Forum Pracowników Naukowych (Ryc. 1), które ma oddziały w kilku dużych miastach Polski. Było ono organizatorem pięciu konferencji międzynarodowych „Nauka-Etyka-Wiara” oraz wielu wykładów na różnych uczelniach w kraju. Mam jedno z opracowań Profesora związanych z tą inicjatywą i chcę zacytować jedno zdanie z tego opracowania, które szczególnie utkwiło mi w pamięci, a które doskonale charakteryzuje przekonania jego Autora. Odnosząc się do postępu wiedzy Profesor pisze: „Ogromny wzrost wiedzy z zakresu nauk przyrodniczych dał asumpt do rozszyfrowania kodu genetycznego zaprogramowanego na nośniku biochemicznym, jakim są kwasy nukleinowe, i tym samym – po raz pierwszy w historii ludzkości – do dostarczenia przez naukę bezpośredniego dowodu na istnienie niewyobrażalnie wielkiej Inteligencji, która nas stworzyła”.

Prof. dr hab. Janusz Keller z wykształcenia był zootechnikiem, a z zamiłowania wielkim miłośnikiem i hodowcą psów. Początkowo hodował duże psy: owczarki niemieckie i sznauclery-olbrzymy. Z biegiem lat obiekty tej hodowli ulegały „miniaturyzacji”; najpierw były to sznauclery średnie, wyłącznie popielate, bo takie Profesor preferował, a potem jedne z najmniejszych psów świata, czyli chihuahua krótko- i długowłose (Ryc. 2). Ze swoimi ulubieńcami Profesor przychodził na Wydział, również na zajęcia,

Ryc. 2. Jeden z ulubieńców rasy chihuahua.

a nawet na egzaminy, które wtedy studenci zdawali ustnie. Myślę, że wszyscy szczególnie dobrze zapamiętali sznauclerkę Szarusię (Ryc. 3), która miała kilka wcieleń. Wszystkie te suczki, a przez lata było ich kolejno kilka, nie odstępowały Profesora na krok, podążając za Nim wszędzie i oznajmiając swoją obecność głośnym szczekaniem, na co Profesor odpowiadał nie mniej gromkim: „Szarusia, leżeć!!!”.

Po przejściu na emeryturę Profesor Keller zajął się hodowlą małych chihuahua, których w okresie świetności tego przedsięwzięcia miał ponad 30 sztuk w niewielkim stosunkowo mieszkaniu na Ursynowie.

Po kilku latach pobytu na emeryturze Profesor wyprowadził się z Warszawy i zamieszkał wraz z żoną i gromadką psów w małym domku z ogrodem położonym na skraju malowniczej wsi Krasne w gminie

Ryc. 3. Sznauclerka Szarusia ze swoim Panem.

Ryc. 4. Na parkiecie z żoną Aliną.

Lipsk nad Biebrzą w powiecie augustowskim. To wybrane przez Niego miejsce, położone na skraju Puszczy Augustowskiej i

otuliny Biebrzańskiego Parku Narodowego, szczególnie ukochał, czuł się tam bardzo dobrze i tam mieszkał do końca życia. Tam rozwijał swoją „psią hodowlę”, tam też oddawał się jeszcze jednej pasji, która łączyła jego zamiłowania i wykształcenie zawodowe. Stał się szanowanym doradcą hodowlanym okolicznych rolników, co z jednej strony było kontynuacją Jego zamiłowań, a z drugiej umożliwiło przyjęcie Go przez miejscową ludność jako „swojego”.

Należy podkreślić, że Profesor Keller był człowiekiem nie tylko mądrym, ale także bardzo dobrym, życzliwym dla ludzi bez względu na ich pozycję społeczną czy tytuły naukowe, co zjednywało Mu sympatię i ułatwiało relacje z otoczeniem. Zawsze chętnie służył cenną radą i pomocą, a te cechy charakteru zjednywały Mu przychylność i szacunek prostych ludzi, wśród których spędził ostatnie lata życia. Był też bardzo pogodny i towarzyski, lubił żartować, miał duży dystans do siebie. Był duszą towarzystwa i świetnie tańczył (Ryc. 4).

Profesora Janusza Kellera poznałam ponad 30 lat temu w czasie rozmowy o ewentualnym podjęciu przeze mnie pracy w Jego Katedrze. Zrobił na mnie dobre wrażenie, co miało wpływ na moją decyzję, pomimo tego, że miałam równocześnie inne, pozornie naukowo ciekawsze propozycje. Nigdy nie żałowałam tej decyzji, która okazała się decyzją życiową, a Profesor został moim Przyjacielem zawsze chętnie służącym dobrą radą i wsparciem.